

(ст.45 Закона «Об авторском праве и смежных правах») – также и в отношении объектов смежных прав.

Оценивая нормы ст.45 Закона Республики Беларусь «Об авторском праве и смежных правах» с точки зрения применения их для заключения договоров свободной лицензии семейств GPL, CreativeCommons и др., можно говорить о том, что данные нормы не создают очевидных препятствий для применения указанных свободных лицензий на территории Республики Беларусь. В то же время, в силу новизны указанных норм очевидна необходимость наработки определенной правоприменительной практики, которая позволит дать этим нормам более объективную оценку.

Список использованных источников:

1. Войниканис, Е.А. Право интеллектуальной собственности в цифровую эпоху: парадигма баланса и гибкости /Е.А. Войниканис. – М.: ИД «Юриспруденция», 2013. – 552 с.

2. Гринь, Е.С. К вопросу о правовой природе открытых лицензий [Электронный ресурс] / Е.С. Гринь // КонсультантПлюс. Россия / ООО «ЮрСпектр». – Минск, 2021.

3. Нагородская, В.Б. Открытая лицензия как способ распоряжения исключительным правом на произведение науки, литературы и искусства : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Виктория Борисовна Нагородская. [Место защиты: Московский госуд. ун-т им. О.Е. Кутафина, г. Москва]. – Москва, 2018. – 35 с.

УДК 347.191:330.322

Orcid0000-0002-8619-8964

Сущ Олена Петрівна,

доцент кафедри правового регулювання економіки
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця, кандидат юридичних наук
e-mail: sushch_olena@ukr.net

ЦИВІЛЬНО-ПРОВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КОРПОРАТИВНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ФОНДУ

Правове регулювання відносин, що виникають між акціонером корпоративного інвестиційного фонду і корпоративним фондом має досить багато проблем пов'язаних з недосконалістю законодавства, що регулює вказані відносини: норми Закону України «Про інститути спільного інвестування»[1] носять переважно відсильний характер до нормативно-правових актів з питань функціонування фондового ринку та до підзаконних нормативно-правових актів; незважаючи на організаційно-правову форму

корпоративного фонду як акціонерного товариства, відповідно до ч. 2 ст. 3 Закону України «Про інститути спільного інвестування» законодавство про акціонерні товариства не застосовується до регулювання діяльності корпоративних фондів. Така недосконалість правового регулювання порушує й інші проблеми, серед яких основне місце займають: визначення правового становища учасників корпоративних інвестиційних фондів, правове становище корпоративного інвестиційного фонду, визначення об'єктів корпоративного інвестування, правове регулювання договірних зобов'язань між корпоративним фондом та іншими суб'єктами корпоративного інвестування та питання відповідальності корпоративного інвестиційного фонду перед його учасниками.

Таким чином правовідносини з корпоративного інвестування потребують більш детального вивчення з метою удосконалення законодавства з питань діяльності інститутів спільного інвестування (пайових та корпоративних інвестиційних фондів). Одним із проблемних питань правовідносин з корпоративного інвестування є питання про відповідальність корпоративного інвестиційного фонду перед акціонерами.

У науці цивільного права під цивільно-правовою відповідальністю розуміють передбачений законом чи договором і забезпечений на підставі рішення суду силою державного примусу обов'язок порушника зобов'язання зазнавати негативних наслідків за допущене порушення [2, с. 521]. Корпоративним інвестиційним фондом можуть бути порушені майнові і немайнові права учасників такого фонду – акціонерів, зокрема, право на отримання дивідендів (для закритого корпоративного фонду), право на отримання частини майна корпоративного інвестиційного фонду фонду у разі його ліквідації, право на управління корпоративним фондом, право на інформацію про діяльність корпоративного фонду тощо.

В основі актуальності питання про притягнення корпоративного фонду до цивільно-правової відповідальності є те, що Закон України «Про інститути спільного інвестування» не закріплює норми стосовно відповідальності за невиконання чи неналежне виконання зобов'язань таким суб'єктом корпоративного інвестування як корпоративний інвестиційний фонд перед його учасниками-акціонерами.

Корпоративний інвестиційний фонд є юридичною особою – акціонерним товариством з «специфічними ознаками», що відрізняє його від «звичайних» акціонерних товариств. У цивільні правовідносинах з інвесторами корпоративний інвестиційний фонд вступає від свого імені, і, так як є правосуб'єктною особою, має здатність нести відповідальність за своїми зобов'язаннями. Статтею 96 Цивільного кодексу України [3] визначено, що юридична особа самостійно відповідає за своїми зобов'язаннями усім належним їй майном. Як зазначається в науковій літературі, юридична особа як самостійний учасник цивільних відносин є й самостійним суб'єктом відповідальності. Із цього випливає, що за загальним правилом, до механізму

притягнення юридичної особи до відповідальності не залучаються інші особи, зокрема, учасники, засновники, працівники тощо [4, с. 123]. Звернемо увагу, що Законом України «Про інститути спільного інвестування» не передбачено відповідальності корпоративного фонду, а, отже, виходить, що даний суб'єкт самостійно не несе відповідальності за своїми зобов'язаннями.

На підставі вказаного, вважаємо, що суттєвою прогалиною Закону України «Про інститути спільного інвестування» є відсутність законодавчого закріплення переліку підстав, за яких корпоративний інвестиційний фонд повинен притягуватися до відповідальності перед акціонерами та особами, що забезпечують корпоративне інвестування [5, с. 104].

У контексті відповідальності за зобов'язаннями корпоративний фонд має певні особливості, що зумовлені залученням компанії з управління активами на підставі договору управляти активами корпоративного фонду. Виходячи з вказаної особливості виникає питання, корпоративний інвестиційний фонд самостійно несе відповідальність перед його учасниками, чи солідарно з компанією з управління активами? Таке питання виникає на підставі того, що компанія з управління активами на підставі договору про управління активами фактично виконує функції виконавчого органу корпоративного інвестиційного фонду.

Таким чином, вважаємо, що необхідно внести зміни до Закону України «Про інститути спільного інвестування» в частині відповідальності корпоративного фонду за зобов'язаннями перед його учасниками-акціонерами та особами, що забезпечують діяльність з корпоративного інвестування, оскільки корпоративний інвестиційний фонд є самостійною юридичною особою і має самостійно нести відповідальність за зобов'язаннями.

На нашу думку, Закон України «Про інститути спільного інвестування» необхідно доповнити статтями, що визначали б підстави відповідальності та межі відповідальності корпоративного фонду перед його учасниками-акціонерами.

Список використаних джерел:

1. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 05.07.2012 № 5080-VI / Верховна Рада України. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_2012_07_05/T125080.html. 2. Шишка Р. Б. Цивільна відповідальність та цивільно-правова відповідальність. Право та управління. 2011. № 1. С. 521-526. 3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № № 435-IV / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2003. № № 40-44. Ст. 356. 4. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 3: Юридична особа / за ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків, Страйд, 2009. С. 123. 5. Суц О. П. Цивільні правовідносини з корпоративного інвестування : монографія. Право, 2017. 200 с.